

Romanus. Terwijl wij eindelijk zullen te luisteren hebben naar den grooten dogmaticus der Roomsche Kerk, uit den Hervormingstijd, Robert Bellarminus.

Wat nu de Canones van Trente betreft, deze gebruiken de uitdrukking *iustitia originalis* niet, doch in de V^e sessie van het concilie werd het anathema uitgesproken over ieder die ontkende, dat de eerste mensch toen hij het gebod Gods overtrad, dadelijk de heiligheid en gerechtigheid, waarin hij gesteld was geweest, had verloren. ²⁸⁾

Duidelijker laat zich op dit punt de Catechismus Romanus uit waar het I. 2. 19. heet: ²⁹⁾ „Ten laatste heeft God uit het stof der aarde den mensch derwijs met een lichaam begaafd, dat hij niet door de kracht zijner natuur, maar alleen door een goddelijke genade onsterfelijk en voor lijden onvatbaar was. Voor wat zijn ziel aangaat, deze heeft Hij gevormd naar zijn beeld en gelijkenis en daaraan een vrijen wil geschonken; bovendien alle bewegingen des gemoeds en begeerten in hem alzoo getemperd, dat zij het imperium der rede gestadig (*nunquam non*) gehoorzaamden. Dan heeft Hij er ook nog de verwonderlijke gave der oorspronkelijke gerechtigheid aan toegevoegd en eindelijk gewild, dat hij heerschappij zou hebben over de andere wezens.”

Valt reeds uit deze voorstelling die de Catechismus geeft een onderscheiding van natuurlijke- en bovennatuurlijke gaven op te maken, de leer dat de *iustitia originalis* niet als natuurlijke maar bovennatuurlijken toestand moet beschouwd worden, werd dan ook kerkleer sedert Paus Pius V en Paus Gregorius XIII het tegenovergestelde gevoelen veroordeelden. Men weet hoe Möhler ³⁰⁾ in zijn *Symbolik* dit over het hoofd ziende, van deze distinctie als van een van de kerkleer zelf te onderscheiden theologumenum sprak, hierop door Baur ³¹⁾ in diens *Gegensatz des Katholicismus und Protestantismus* werd gewezen en in de latere uitgaven van zijn werk dit dan ook terugnam.

De Kardinaal Bellarminus, de geleerde theoloog uit de orde van Loyola heeft, geheel op het voetspoor van Thomas van Aquino, dit stuk het duidelijkst ontwikkeld in het vierde deel van zijn *Disputationes de controversiis Christianae fidei*. In dat vierde deel handelt één boek: de *gratia primi hominis* en vooral het 5e caput van dat boek, waarin hij tracht te betoogen: *supernaturale donum fuisse rectitudinem quam primus homo in creatione accepit*, — is